

A MAGÁNBIZTONSÁG AKTUÁLIS NEMZETKÖZI TRENDJEI, RÖVID HAZAI HELYZETÉRTÉKELÉSEL

A magánbiztonság aktuális nemzetközi trendjei

A 38 ezer magánbiztonsági szereplőt tömörítő Advancing Security Worldwide értékelő, elemző tanulmánykötetet adott ki 2013 augusztusában az Egyesült Államok magánbiztonságának elmúlt évtizedben tapasztalt fejlődéséről és a szakma jövőjéről. Az átfogó tanulmány alapja egy kiterjedt kutatás, amelyet 400 érintett szereplő bevonásával, mélyinterjú módszerrel készítettek el 2012 végén. A könyv főbb megállapításai a teljesség igénye nélkül az alábbiak voltak.¹

A 2013-as adatok szerint a magánbiztonság 350 milliárd dolláros piac az USA-ban. Ebből 282 Mrd \$ -mintegy 80%- a magánszektor részesedése, 69 Mrd \$ - hozzávetőleg 20%- állami megrendelés. A nem IT-hoz kapcsolódó üzletágak: 202 Mrd \$, az IT biztonsági szolgáltatások 80 Mrd. \$-t tesznek ki. Az igény a magánbiztonság iránt folyamatosan növekszik, ezzel összefüggésben a piac érhető módon nő, az éves növekedés sok milliárd dollár. A közeljövőben a nem IT biztonsági üzletágra prognosztizált növekedési ütem 5.5 %; az IT biztonsági üzletág esetén az előre jelzett növekedési ütem: 9%. A leglátványosabb előretörés a biztonsági szakmán belül azonban a magánnyomozás területén várható, a kutatás szerzői szerint, ugyanis 2020-ig akár 21% emelkedés is elképzelhető. További érdekesség, hogy a megkérdezettek majd fele nyilatkozott úgy, hogy a képzési, továbbképzési ráfordításaik várhatóan emelkednek az elkövetkező években, mintegy 10-12%-val.

Egy másik korábbi tanulmányból tudjuk, hogy 1992-ben 500.000 fő volt az USA-ban a magánbiztonságban dolgozók száma, 1999-ben: 719.000 fő volt². A teljes állásban foglalkoztatott munkavállalók száma az USA magánbiztonsági szektorában, a 2013-as adatok szerint (az Advancing Security Worldwide tanulmány szerint) 2 millió fő. Ez a növekedési ütem jócskán túlmutat az egyéb iparágak fejlődési tendenciáin. Itt különösen számottevő tényező a 2001. szeptember 11-i események hatása.

Megjegyzendő, hogy az angol szakirodalomban is felfedezhető bizonyos dogmatikai pontatlanság, hiszen helyenként „private police”, míg másutt „private security” szerepel, következetes elhatárolás és egységes szóhasználat nélkül. Joggal vitatják egyes kutatók a „private police” kifejezés használatát, ez ugyanis számos félreértésre ad okot, könnyen összemósódhat a köz és a magánrendészet. Éppen ezért sokkal helytállóbb a „private security” kifejezés használata, illetve a személy és vagyonőrre a „private security guard”. Dogmatikai anomáliák, tisztázatlan fogalmak jócskán vannak a magyar rendészeti

¹ United States Security Industry: Size and Scope, Insights, Trends, and Data, Alexandria, 2013. Advancing Security Worldwide. Forrás:

[https://www.asisonline.org/News/Press-Room/Press-Releases/2013/Pages/Groundbreaking-Study-Finds-U.S.-Security-Industry-to-be-\\$350-Billion-Market.aspx](https://www.asisonline.org/News/Press-Room/Press-Releases/2013/Pages/Groundbreaking-Study-Finds-U.S.-Security-Industry-to-be-$350-Billion-Market.aspx) (Letöltés ideje: 2015. április 5.)

² Mahesh K. Nalla, Cedrick G. Heraux: Assessing goals and functions of private police. Journal of Criminal Justice, 31/2003. 237-247. o.

nyelvhasználatában is, azonban ezzel jelen tanulmányban nem kívánunk részletesen foglalkozni. Mindenesre a fogalomtisztázás nagy adóssága a hazai rendészetnek, nagyon időszerű lenne ennek elvégzése.

Térjünk inkább vissza a magánbiztonság fent ecsetelt vitathatatlan expanziójához, tegyünk kísérletet a növekedés lehetséges okainak feltárására.

A nagy áttörést vitathatatlanul 2001. szeptember 11-i terrortámadások idézték elő. A „9/11” események után a kongresszus által, a terror elleni háború jegyében megalkotott hazafias törvény -Patriot Act- jelentette, amely új szabályokat állapított meg a magánbiztonsági cégek tekintetében. Egyre szélesebb körű együttműködés vette kezdetét, addig szokatlan területeken és mértékben. A terrorizmus elleni harc (war on terror), következtében az USA belbiztonságának védelmében a magánbiztonsági cégek szerepe jelentősen felértékelődött. Azóta olyan területeken is bevonják a magánbiztonságot, ami korábban elképzelhetetlen lett volna, példának okáért a nemzetbiztonsági tevékenység háttértámogatása. Ugyanakkor meg kell jegyezni azt is, hogy már egy 1975-ben felállított munkacsoport kinyilvánította, hogy az állami rendészeti szerveknek és a magánbiztonsági vállalkozásoknak szoros együttműködésben kell tevékenykedniük, hiszen küldetésük egy irányba mutat a bűnözés kontrollja, így számos tekintetben kiegészít(het)ik egymást.³ Később a Clinton adminisztráció idején kezdett kiépülni és elfogadottá válni a magánbiztonsági szolgálatok állami alkalmazása. 1997-ben jött létre a Kritikus Infrastruktúrák Védelméért Felelős Bizottság, amelynek egyik fő feladata volt: bevonni a magánszektor szereplőit az információs technológiával kapcsolatos védelmi feladatok ellátásába. Ez releváns előzménye a későbbi szoros együttműködés terén.

A második ok, a privatizáció, állami feladatok kiszervezése (outsourcing). Külföldi szakemberek azt állítják, hogy a magánbiztonság szereplői főként azokon a területeken tevékenykednek, ahol nem feltétlenül indokolt az állami szervek közvetlen és konstans jelenléte. Így összességében a rendészeti feladatok ellátásában közreműködők száma nő, ami nem leépítést jelent, hanem lehetővé teszi az állami szervek állományának és erőforrásoknak az átcsoportosítását.

Előbbiek mellett megjelent az állam korlátozott befolyásoló képességének dogmája is. Egy olyan kockázati társadalomban élünk, amelyben az állam korlátozott befolyásoló képessége miatt, felülvizsgálatra szorul az állami erőszak monopólium elve. Szükségessé teszi az állami és nem állami szereplőkre vonatkozó szabályok újragondolását. Ez a felelősség megosztási stratégia, angolul *responsibilisation strategy*. Ekkor az állam kivonul egyes szegmensekben a biztonság garantálásából és csak közvetett szerepet kap, például felügyelet, ellenőrzés formájában. Az állam jogi normák útján befolyásolja a működés szabályait, illetve kizárólagos hatáskörrel végzi az elkövetett bűncselekmények felderítését.

Az említett jogszabályi környezet kapcsán azonban érdemes megjegyezni, hogy jelentős eltérés mutatkozik az Egyesült Államokban és az Európai Unió tagállamaiban hatályos szabályzás terén. Az USA-ban a magánbiztonsági szektort nem elsősorban és kizárólag, a közrend és közbiztonság garantálásának eszközeként tekinti, hanem a nemzetközi offenzív akciók keretében rendfenntartó tevékenység egyik támogató pilléréként is. Tehát nem csak defenzív jellegű tevékenységet végeznek (szemben az európai gyakorlattal), hanem offenzív és általában határon átvívelő jellegű feladatok ellátásában is közreműködnek.

³ Fischer – Halibozek – Walters: *Introduction to Private Security*, Butterworth-Heinemann, Oxford, 2013. 32. o.

A globális üzleti tér kialakulása folytán a magánbiztonsági cégek szolgáltatáit egyre több vállalat veszi igénybe. A legdinamikusabban fejlődő szegmens az üzleti hírszerzés és a magánnyomozás, amely a versenytársaktól kikényszeríti az üzleti elhárításra és vállalat biztonságra szakosodott cégek igénybevételét. Így a magánbiztonsági ágazatnak részesei azok az informatikai fejlesztéssel foglalkozó cégek is, melyek az elektronikai védelemmel vagy víruspajzsok fejlesztésével foglalkoznak. Napjainkban a legnagyobb tiszta profittal ezek a vállalatok rendelkeznek. (Ide sorolható például a PANDA, NOD, Kaspersky.)

A nemzetközi kitekintés során érdemes egy pillantást vetni szomszédunkra, Szlovéniára is. Hozzánk hasonlóan a rendszerváltás a Szlovéniában is gyors piacnövekedést hozott a magánbiztonsági szolgáltatók számára, majd pedig az ezredfordulót követően érdemi állami beavatkozás történt a szektorba, ugyanis a 2003. évi magánbiztonsági törvény igyekszik kihozni a szürke zónából az iparágat, kötelező képzéseket határoz meg és a szakmai kamara hatásköreit is pontosan szabályozza. Szlovéniában átlagosan 10 rendőrré mindössze 7 biztonsági őr jut és a rendőröknek tilos másodállásban magánbiztonsági szolgáltatónál dolgozni, leszerelés után azonban meglehetősen népszerű elhelyezkedési opció. Az együttműködés, illetve a magánbiztonsági szolgáltatók és a rendőrségi megítélésének feltárására széles körben interjúztattak magas rangú (aktív, illetve ex-) rendőröket, valamint magánbiztonsági vezetőket. Ebből, az derült ki, hogy a szlovén magánbiztonság munkavállalói optimistábbak a rendőröknél. Ugyanakkor mindkét oldal szerint lehetne szorosabb az együttműködés a magánbiztonság és a rendészet szervei között. Kezdeményezések vannak arra vonatkozóan, hogy a domináns bűncselekmények hatékonyabb felderítése érdekében szektorális együttműködésre is sor kerüljön.⁴

Magánbiztonság és állami rendészet viszonyrendszere

Világos tétel, hogy a magánbiztonság és a rendészet számos ponton kapcsolódnak, hiszen mindkét szereplő részt vesz a közrend, közbiztonság fenntartásában. Továbbá az is evidens, hogy a magánbiztonság személyzetének egy jelentős része rendelkezik rendészeti, katonai múlttal, tapasztalattal. Magyarországon is hasonló a helyzet, hiszen a nagyságrendileg 127.000 személy és vagyoni őri igazolvánnyal rendelkező személy közül 40-45.000-re becsülik a nyugalmazott egyenruhások számát. Ezért szokás második rendőrségként aposztrofálni a magánbiztonsági szektort, utalva ezzel a több tízezres egykori rendőri állományra, akik időközben a magánbiztonságot erősítik, gyakran meghatározó vezető pozíciókat betöltve.

Nem véletlen tehát, hogy mondjuk az USA-ban bevett gyakorlata van (Washington, Tennessee) annak is, hogy a rendőrök, a vezetőik által engedélyezett időtartamban másodállást vállalhatnak magánbiztonsági cégeknél. Szintén kialakult elfogadott, hogy az önkormányzatok magánbiztonsági cégeket vesznek igénybe helyi rendészeti feladatok ellátásához.⁵ Példának okáért ilyenek a nagy sportesemények, vagy a 2004-es Katrina hurrikán alkalmával 20.000 magánbiztonsági szakember közreműködésével biztosították New Orleans városát.

⁴ Andrej Sotlar, Gorazd Mesko: The Relationship between Public and Private security sectors in Slovenia -from Coexistence towards Partnership? *Varstvoslovje*, year 11, no. 2., 269-285. o.

⁵ Mahesh K. Nalla, Cedrick G. Heraux: Assessing goals and functions of private police. *Journal of Criminal Justice*, 31/2003. 237-247. o.

Az imént szóba került a rendészet és magánbiztonság együttműködése, ezért említést érdemel a nemzetközi irodalomban használt *Plural policing* kifejezés, amely alapján a rendőrség és a magánbiztonság egyaránt a rendészet területéhez tartozik, de a természetük eredendően kettős, mivel különbözőek az alapvető céljaik. Az állami rendészet vezérelve angolul *to protect and serve*, szabad fordításban szolgálunk és védünk, ezzel szemben a piaci szemlélet a *to protect and make money* elv köré épül, amely magyarul körülbelül annyit tesz: Védelmezni és profitot termelni, tehát a középpontban a pénz, a profit és nem az állam és az állami érdekei állnak. (Lásd: *Fighting for money and not for the state*.⁶). Egy másik mértékadó szakkönyv úgy határolja el egymástól a két szervet, hogy a magánbiztonság működése ügyfélorientált, egyúttal ügyfél által kontrollált is, míg az állami rendészet aktivitása a társadalomra vagy egy közösségre fókuszál. A előbbi elhatárolási szempont mellett meg kell említeni a tevékenység jellegét, a felhatalmazás mértékét és módját a kényszer alkalmazására vagy a személyzetet.⁷

Vajon reális cél lehet-e a hatékony együttműködés az állami rendészet és a magánbiztonság között, amikor ez már a szektoron belül is illúzióknak tűnik. A magánszektor szereplői között nem lehet megvalósítani egy olyan információs hálót, mint az állami szektor esetében. A magáncégek nem keresik az együttműködést a többi piaci szereplővel, leginkább talán féltik a saját pozíciójukat. Emiatt nem jön létre egy olyan rendszer, ami a közös feladatok ellátását támogatná. Megoldásként felmerülhet az ún. „kiterjesztett rendészeti család” *extended policing-family*. Lényege, hogy a magánbiztonsági szereplők között koordinatív szervezetet kell létrehozni az államnak. Ennek előfeltétele a magán és közbiztonság megvalósításában együttműködő szervek tipizálása és az ehhez szükséges elméleti alapok megalkotása. Ez utóbbi téren is jócskán vannak még adósságaink. A kapcsolódások és összefonódások mellett azonban, a két terület messze nem azonosítható, sőt komoly feszültség rajzolódik ki a viszonyrendszerükben. Ennek számos oka van, ezek közül csak néhányat emelünk ki a nemzetközi szerzők nyomán:⁸

- Egymás tiszteletének hiánya;
- Kommunikáció hiánya;
- Rendészeti ismeretek hiánya a magánbiztonságban;
- Éles piaci verseny;
- Hiányzó elvárások a magánbiztonság személyzetével szemben;
- Korrupció;
- A szervezetek összetéveszthetősége;
- Arculati és kommunikációs problémák;
- A rendelkezésre álló eszközök különbözősége.

Az imént felsoroltakban megnyilvánuló feszültség háttérben egyértelműen az érdekek különbözősége és az eltérő értékrendszer húzódik meg. Ez egy globális tendencia, hogy az együttműködés hangoztatása mellett kényes és érzékeny viszony alakult ki a köz és magánbiztonság érintett szereplői között.

⁶ Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=6LaSD8oFBZE> (letöltve: 2015. május 15)

⁷Fischer - Halibozek – Walters: i.m. 32. o.

⁸Fischer - Halibozek – Walters: i.m. 33. o.

Fókuszban a magánbiztonsági képzés, kutatás

Egyebek mellett a felgyorsult, egyúttal kevésbé kiszámítható környezet intenzív fejlődésre kényszerítette a magánbiztonsági szektort, amely számos technikai novumot eredményezett a magánbiztonság kulcsterületein, illetve fokozódott a kereslet a felkészült, jól képzett szakemberek iránt a hierarchia minden szintjén.

1990-ben készült egy átfogó felmérés az USA magánbiztonságról Hallcrest Report címen, azóta hasonlóval egészen 2012-ig nem nagyon találkozhattunk.⁹ Éppen ezért különösen jelentős az a 2012. évi amerikai kutatás, amely egyrészt tükröt állít a magánbiztonsági piac elé, másrészt irányítúként szolgálhatnak a legfontosabb megállapításai. Szinte elengedhetetlen egy ilyen kutatás az érintett piaci vezetők számára, ahhoz, hogy kellő megalapozottsággal lehessen tervezni a jövő stratégiáját, a költségvetést és az egyéb piaci lépéseket.

A kutatások azt igazolták, hogy kevés magánbiztonságban dolgozó munkavállaló rendelkezik kielégítő, alapos felkészültséggel a munkájának megkezdésekor, továbbá nem is kap megfelelő szintű továbbképzést a munkája során. Ráadásul kevés magánbiztonsági cég kínál jó béreket, juttatásokat és képzési lehetőségeket, ők szinte kivételek. A korábbi USA alelnök Al Gore szenátor vezetésével 1991-ben éppen emiatt tettek kísérletet arra, hogy a szabályozás minimum követelményeket jelöljön ki a magánbiztonsági szakmában. A 2001-es események erre jócskán ráerősítettek. Nem csak az állam, hanem a társadalom is azt várta el, hogy jól képzett, kvalifikált szakemberek alkossák a magánbiztonságot. Mára úgy tűnik, hogy a magánbiztonsági szakma számottevő változásokon megy keresztül a képzés, szabályozás és a szakmai követelmények terén.¹⁰

Az igény már 1957-ben megfogalmazódott a színvonalas magánbiztonsági képzés iránt. A magánbiztonsági képzés hagyományosan alacsony színvonalú, érdemi módszertant és szisztémát nélkülözött a képzés, áll egy amerikai munkabizottsági jelentésében 1976-ban. A jelentés konkrét ajánlásokat fogalmazott meg, azonban ezek csak erősen töredékesen valósultak meg. (Lásd ennek kapcsán még: Gore Bill 1991, Martinez package 1992, Sundquist Bill 1993). Olyannyira, hogy egy 2005-ös jelentés szerint az USA 43 államban van szabályozás a magánbiztonsági iparra vonatkozóan, azonban mindössze 13 államban van megfelelően szabályozott kötelező képzési rendszer, de rendkívül eltérő tartalommal. 4-40 órás kurzus van előírva. A magánbiztonság őshazájának tartott USA-ban a képzési rendszere még mindig nem kielégítő.

Az első magánbiztonsági konferenciát 1978-ban rendezték a Cincinatti Egyetemen. (First National Conference on Private Security). Főként elméleti szakemberek, egyetemi oktatók, kutatók álltak a kezdeményezés élére, a fókuszban a képzés megújítása, színvonalának emelése volt. A konferencia alcíme: Változó igények a magánbiztonsági képzés terén. Azóta komoly oktatási, tudományos és kutatási bázis alakult ki világszerte, de számos országban, így hazánkban is jelenleg van kiépülőben ez a háttér.

A magánbiztonság számottevő elmúlt négy évtizedes fejlődése ellenére nagyon keveset tudunk arról, hogy az emberek mit gondolnak a biztonság ezen speciális területéről és a vagyonőrök tevékenységéről és látják-e, hogy a magánbiztonság és a rendőrség közötti

⁹ Hallcrest Report II, 1990. Forrás: [https://www.asisonline.org/News/Press-Room/Press-Releases/2013/Pages/Groundbreaking-Study-Finds-U.S.-Security-Industry-to-be-\\$350-Billion-Market.aspx](https://www.asisonline.org/News/Press-Room/Press-Releases/2013/Pages/Groundbreaking-Study-Finds-U.S.-Security-Industry-to-be-$350-Billion-Market.aspx) (2015 május 20)

¹⁰ Fischer - Halibozek – Walters: i.m. 55. o.

különbséget. Az USA-ban elvégzett alap kutatás eredményei azt mutatják, hogy a megkérdezettek többsége pozitívan vélekedik a vagyonőrök munkájáról.

Az állampolgárok véleményének megismerése azért is lehet nagyon meghatározó, mert a vagyonőr a munkája során folyamatosan kapcsolatban van az emberekkel. Ugyanez az állandó kapcsolat megvan a rendőrök és az állampolgárok között is, de a nagy különbség az, hogy a rendőr professzionális képzést, felkészítést kap erre, míg a magánbiztonsági szakember nem feltétlenül. Nem véletlenül állapítják meg a téma amerikai szakértői, hogy a magánbiztonság képzési rendszere, nem kellően egységes, nem kellően szabályozott, hiányoznak az egységes megfelelő standardok.¹¹

Az NKE Rendészettudományi Kutatóműhelyben éppen ezért kezdünk a Michigan State University egyik professzorával közös kutatásba a rendőrség, és a magánbiztonsági tevékenység ismertségéről, megítéléséről Magyarországon, az eredmények összehasonlíthatóak.

Hazai pillanatkép a magánbiztonságról

Magyarországon 2015-ben az ORFK adatai szerint hozzávetőleg 127 ezer kiadott személy- és vagyonőri igazolvány van kiadva, ebből ténylegesen mintegy 80 ezer fő dolgozik személy és vagyonőrként, 1600 fő magánnyomozó és kb. háromezer cég érintett a magánbiztonságban.

Máig nem pontosan tisztázott, hogy hol találhatóak a magánbiztonság, közbiztonság metszéspontjai, számos nehézség akadályozza az éles vonalak meghúzását. A kötelező kamarai tagság (Személy- Vagyonvédelmi, és Magánnyomozói Szakmai Kamara) megszűnésével az ágazat problémái csak tovább szaporodtak.

Öldöklő harc zajlik a túlzásfolt piacon, ahol hatalmas túlkínálat alakult ki és ennek eredményeként rendkívül nyomott, már-már irreális árakat kényszerít ki a piac. A külföldi példák azt mutatják, hogy hazánkban túlzottan sokszereplős a piac és a vagyonőrök száma is nagyon magas.

A szakma egyik legégetőbb problémáját, -a „nyomott” vállalási díjakat- hivatott orvosolni a rezsioradíj (1929 Ft/óra) bevezetése, ez azonban általános érvénnyel messze nem érvényesülhet. A cégek többsége még mindig a szürke zónában lavírozva keresi a kibúvót, a kreatív megoldást, amellyel talpon tud maradni. Ugyanakkor az is látszik, hogy az adóhatóság egyre komolyabban veszi a magánbiztonsági cégek ellenőrzését, a feketegazdaság szigorú üldözése érdekében. Itt különösen a munkaerő kölcsönzéssel kapcsolatos visszaélések és az alvállalkozói rendszerek szigorú ellenőrzése a prioritás.

Szintén feszítő probléma, hogy a magánbiztonság mennyire fogadja el és teszi magáévá a szigorú adatvédelmi szabályozást. Gondoljunk csak a biztonságtechnikai és videó megfigyelő rendszerek kapcsán felmerülő szerteágazó adatkezelési kötelezettségekre vagy a magánnyomozók szenzitív és komplex tevékenységi körére.

A szakma problémáinak kimerítő felsorolása és mélyreható elemzése helyett, néhány szót szeretnék ejteni a magánbiztonság viszonylag fiatal oktatási, kutatási bázisáról. Az NKE RTK Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék célja, hogy az NKE RTK biztonsági szakirányon folyó képzéssel, a magánbiztonsági szakma számára felkészült szakembereket, leendő vezetői utánpótlást képezzünk. Ennek keretében komoly tananyag

¹¹ Mahesh K. Nalla, Cedrick G. Heraux: Assessing goals and functions of private police. Journal of Criminal Justice, 31/2003. 237-247. o.

fejlesztési tevékenység eredményeként 5 egyetemi jegyzet jelent meg 2 év alatt (A magánbiztonság elméleti alapjai; Személy és vagyonvédelem, magánnyomozás; Létesítményvédelem; Biztonságtechnika; Információvédelem).

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészet tudományi Karán a biztonsági szakirányon áttörést eredményezhet, hogy 2015 szeptemberében immár 20 hallgató kezdheti meg a képzést államilag finanszírozott formában is. Annak érdekében, hogy pontosan megismerjük a szakma igényeit, elvárásait, és folyamatos fórumot biztosítsunk a párbeszédre, 2013. novemberében létrehoztuk a Tanszék mellett tanácsadó testületként a Magánbiztonsági Oktatási Tanácsot. A MOT, mint a legnagyobb magánbiztonsági cégek vezetőiből, kamarai és szakmai egyesületek vezetőiből álló testület, szakmai ajánlásokat fogalmaz meg a szakirányon folyó képzés tekintetében, illetve támogatja a szakirány fejlesztését. Tanszékünk 6 magánbiztonsági tárgyú konferenciát szervezett és bonyolított le az Rendészetelméleti Kutatóműhellyel (www.rendeszetelmélet.hu) és más szakmai szervezetekkel közösen.

Komoly portfólió bővülésként értékelhető, hogy 2015/2016 tanévben indul a magánnyomozó szakirányú továbbképzési szak az NKE-n. A szakma visszajelzései alapján azt tapasztaljuk, hogy hatalmas úr mutatkozik a magánnyomozói szakmában a színvonalas képzés tekintetében. A speciális, 2 féléves, kimondottan a magánnyomozói gyakorlati munkára felkészítő képzés, ezt a hiányt pótolhatja.

A képzés aspektusából nézve nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a szakmai színvonal emelkedését illetően akkor várható érdemi áttörés hazánkban, ha a sikerül elérni azt, hogy jogszabály kötelezővé tegye, hogy a magánbiztonsági cégek vezető beosztásait csak szakirányú felsőfokú végzettséggel lehessen betölteni, ilyen végzettség pl. az NKE RTK biztonsági szakirány.